

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Meditationum evangelicarum pars tertia, hoc est:
Tractatio evangeliorum tam dominicalium, quam
festivalium, ad recte se sub variis tentationum generibus
gerendum, disposita**

Creide, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

Exegesis

[urn:nbn:de:bsz:31-126133](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-126133)

Nos methodo nostræ inservientes, videbimus

I. Triplicem Querelem.

II. Triplicem Medelam.

III. Triplicem Cautelam.

J. J.

Exegetis.

Samaritani aliàs exiguâ laude commendantur in sacris literis, quia leves & inconstantes erant, modò cum Judæis, modò cum Ethnicis facientes, prout fortuna alterutri parti erat favorabilis, unde Siracides: Duas gentes odit anima mea: tertia autem non est gens quam oderim; qui sedent in monte Scir, & Philistiim, & stultus populus, qui habitat in Sichimis, Sir. 50. v. 28. Attamen aliqui ex illis fuerunt, qui Judæis palmam præripuerunt, & hodierno die nobis Christianis ad imitationem proponuntur. Sicut ante octiduum de quodam audivimus, qui despoliati & usque ad necem vulnerati viatoris tam fidelem curam habuerit, ut vulnera ejusdem vino eluerit, deindè oleo lenierit, & obligaverit: Imò imposuit illum in jumentum suum, duxit in diversorium & curam ejus gessit, hospiti quoque persoluto pretio, mandavit, ut curam ejus gereret. Ubi ex adverso Sacerdos & Levita fraternæ caritatis obliti præterierunt, eumque sine auxilio cum vitæ periculo reliquerunt. Ex hâc causa Christus illum Scribæ seipsum justificanti, & cuilibet nostrum hodierno adhuc die, hisce verbis commendat: Vade, & tu fac similiter.

Jam verò Samaritanus ex decem leprosis se offert, qui solus à leprâ mundatus re-

greditur, & Christo gratias agit pro curatione suâ: reliqui novem verò, qui sine dubio è Judæis fuerunt, ingrati abeunt, nec ad persolvendas gratias ad Christum revertuntur. Quod iterum egregium exemplum est, quod imitari nobis convenit, juxta illud: Invoca me in die tribulationis, & eripiam te, & glorificabis me, Psal. 50. v. 15.

Querele respicit

I. *Lepra morbum*, qui adeò familiaris & frequens Judæis fuit, ut hîc ad unum Samariæ vicum decem leprosi unâ vice Christo occurrant.

Hæc particula est de stipendio peccati, & prænuncius mortis, quæ per peccata in mundum introducta est. Quia enim peccatum adeò nos invasit & permeavit, ut nihil boni in nobis habitet, Rom. 7. v. 19. sanguis ille impurus & venenatus ex omnibus venis & membris protuberat ut quotidie moriamur, 1. Cor. 15. v. 32. & præter eâ multis iisque gravissimis afflictionibus subiecti simus, in hâc miseriarum valle. Castigabit te malitia tua, & aversio tua increpabit te, Jer. 2. v. 19.

Peccatum causa est, ut malitia sit vita hominis super terram, Job. 7. v. 1. & jugo gravi adstrictus sit homo, à die exitus de ventre matris sui, usque in diem sepultura, Sir. 40. v. 1.

Peccatum hunc leprâ inficit, ut Naëman, 2. Reg. 5. v. 1. illum Paralyti, ut servum Centurionis Capernaitici, Matth. 8. v. 6. istum cæcum reddidit, ut Tobiam, Tob. 2. v. 11. quartum ulceribus scatentem, ut Jobum, c. 2. v. 7. quintum claudum, ut illum ad portam templi, Act. 3. v. 2.

Pec-

Peccatum efficit, ut maledicti simus in civitate, & in agro, maledicti ingredienti & maledicti egredientes, Deut. 28. v. 16. efficit, ut in vanum laboremus, quamvis ante lucem surgamus, & postquam sederimus, manducemus panem doloris, Psal. 127. v. 3. facit, ut in penuria simus, Mal. 3. v. 9. expectemus multum, & parum in domum afferamus, Hagg. 1. v. 8.

Quod si itaque lepram & commercia leproforum fugis, potius quasi à facie colubri fuge peccata, nam si accesseris ad illa, mordebunt te, Sir. 21. v. 2.

II. *Animum ingratum.* Exemplum habemus in decem leprosis, quos Christus omnes curaverat, at unus saltem revertitur, qui gratum suum animum contestatur, reliqui omnes in fœdum ingratitude vitium prolabantur, unde non abs re id Christus eis exprobrat, dicens: Nonne decem mundati sunt? & novem ubi sunt?

Hodiè non melius se res habet. Ah quanta copia ingratorum est in hâc fece mundi! Optimus Servator noster gratiæ manum longissimè extendit, hîc illic decem quoad animam curans, sermone suo salvifico, qui vera herba & malagma est, quod sanat omnia, Sap. 16. v. 12. Quod si unus circò Deo gratias agit, novem ubi sunt: Paucissimi sanè beneficia Dei, quibus animæ eorum liberantur, agnoscunt, ut non abs re verus Christianus querelam ingeminet: Væ mihi: prævaricantes prævaricati sunt, & prævaricatione transgressorum prævaricati sunt, Esa. 24. v. 16.

Optimus Servator noster hoc anno inter nos quoque hîc decem & ibi decem quoad corpus sanavit, ut è periculosis morbis illi emerterint: quod si unus, qui

quæcunque vovit, reddit salutem Domini, Jon. 2. v. 10. Novem ubi sunt? Paucos Samaritanos invenies. Plurimi in peccatis pergunt, & hoc ipso efficiunt, ut deterius quid ipsis contingat, Joh. 5. v. 14.

Optimus Servator aliquoties nobis fertiles annos successive largitus est, ut hîc decem & ibi decem, imò tota regio undique affluenter cibata sit. Quod si unus occurrit, qui ei gratias persolvit, Novem ubi sunt? Plurimi impiè agnoscere nolunt, quod Dominus det frumentum, & vinum & oleum, Ol. 2. v. 8. & reddat nobis annos, quos locustæ & bruchi, maximè verò milites comederunt, Joel. 2. v. 25.

Est hoc

1. *Vitium Diabolicum.* Non enim in veritate stetit Diabolus, Joh. 8. v. 44. sed dereliquit domicilium suum, Jud. v. 6. similis esse voluit Deo Altissimo, Esa. 14. v. 13. ideo Deus illum præcipitavit, ut ex Angelo lucis Cacodæmon factus, & nunc catenis noctis detractus in carcerem cruciandus in iudicium referretur, 2. Petr. 2. v. 4.

Sicut igitur Cyprianus ait: *Perditus, omnes cupit perditos*: ita etiam velut *μυροτόχων* variis machinationibus utitur, ut homines in exitium præcipitet. Sicuti statim post lapsum Protoplastos nostros ingratitude vitio fœdavit, ut non contenti esse voluerint illâ conditione, in quâ DEUS eosdem collocarat, propterea æternæ morti mancipati fuissent, nisi Christus, benedictum illud mulieris semper eorum extraxisset, Genes. 3. vers. 15. at tamen nondum quiescit, sed hoc vitio maximè nobis incommodat, dum intellectum nostrum excæcat, ut sicut equi & muli intelligere nolumus, quis ille

lit, qui omnibus diebus & momentis nos beneficiis suis ornat, Psal. 32. v. 10. & hoc Deum non parùm affligit, quando amorem & beneficentiam suam male locatam cernit, hinc exclamat: Audite cæli, & auribus percipe terra: Filios enutrivit & exaltavit: ipsi autem spreverunt me, Esa. 1. v. 2. seqq.

2. *Peccatum inhumanum.* Ipsa enim natura docet nos, ut beneficientibus nobis vicissim beneficiamus. Hinc Seneca: *Officia etiam fera sentiunt, nec ullum tam immansuetum est animal, quod non cura sui mitiget, & in amorem sui vertat.* Exemplum refert Gellius de leone. Canes quoque adeò fideles sunt, ut pro Dominorum salute vitam profundant. Quod si vero hoc bruta animalia faciunt, quantò magis nos ergà Deum gratos præbeamus, qui nos ab utero matris conservavit; & plurima in nos confert beneficia, Sir. 50. v. 24.

3. *Vitium nocentissimum,* quod Deus omni ævo gravissimè punivit. Propter ingratitudinem Protoplasti nostri Paradiso exterminati sunt, Genes. 3. v. 24. Propter ingratitudinem Sòdoma & Gomorrha igne & sulphurè cælitus delapso conflagraverunt, Gen. 19. v. 24. quæ regio autè erat, ut Paradisus Domini, & sicut Ægyptus universa irrigabatur, Gen. 13. v. 10. Propter ingratitudinem Israelitæ in deserto prostrati sunt, quia panem cælestem despiciabant, & alia plurima beneficia, quæ exhibuit illis Deus, agnoscere volebant, Num. 11. seqq. Propter ingratitudinem in captivitate Babylonicam abducti, & in universum orbem dispersi sunt, sicut adhuc hodiè sunt populus prædæ expositus, Esa. 42. v. 22. Jer. 42. v. 18.

Ex hâc consideratione quilibet Christianus tetrum hoc vitium fugiat oportet. Non benè erit, beneficia non compensanti, hîc & in æternum, Sir. 12. v. 3.

III. *Reconvalescentium typum.* Relabuntur enim in peccata priora, & oblivioni beneficia sibi à Deo exhibita tradunt, instar Pharaonis, qui quamdiu affligebatur, multa pollicebatur: simulac vero respirabat, cor suum denuo indurabat, Exod. 8. v. 15.

O quot eorum inveniuntur hodiè, qui morbis correpti, votum voto addunt, se vitam emendaturos, & Deo verâ pietate ministraturos esse: Quando verò reconvalescunt, rursus ad ingenium redeunt, nî pejore evadant, juxtâ adagium:

Da der Krancke genas / se ärger er was /
aut ut versuti veteres sonant:

Dæmon languebat, Monachus tunc esse volebat,

Sed dum convaluit, mansit, ut antè fuit.

Hâc in re Diabolus multos obsequentes filios habet, qui vestigiis ejus insistant. Ast suo tempore vindicta certò sequetur, non enim irridetur Deus, Gal. 6. v. 7. sed quando videt, omnes castigationes in filiis suis irritas esse, defetiscitur misereri, Jer. 15. v. 7. nec ut antè arguit in virgâ virorum, & in plagis filiorum hominum, 2. Sam. 7. v. 14. sed tradit ingratos ejusmodi hospites tortori Matth. 5. v. 25. qui illos excarnificabit & cruciabit, ut manducant linguas suas præ dolore, Apoc. 16. v. 11. nec habeant requiem, die ac nocte, Apoc. 14. v. 11.

Cave proindè, mi Christiane! ejusmodi ingratitudinem, & vide, ut si reconvalescis, & vitam tuam emendes, nec verbis modò

modò sed & operibus Deo gratias reddas. In hoc enim clarificatus est Pater meus, ut fructum plurimum adferatis, ait Servator noster, Joh. 15. v. 8.

De Secundo.

Sequitur *Medela*, quæ fluit
I. *Ex promptâ Christi voluntate.* Ubi enim illi obviant, & clamant: Jesu, Magister bone, miserere nostri: non avertit oculos, nec nares obstruit, sed rectâ ad illos progreditur, & ad preces eorum benevolâ oratione eos dignatur.

De Rege Demetrio legimus, si subditi ejus literas supplices ei obtulerint, quod eas quidem alterâ manu acceperit, alterâ verò in aquas projecerit, ne legere easdem, aut respondere ad illas teneretur.

Id Rex Regum Servator noster non facit, sed quando rogamus, attendit, & facit voluntatem timentium se, Psal. 145. v. 19.

Titus Vespasianus commendatur, quod nemini quicquam denegaverit, quin potius homines, ut à se peterent, admonuit. Amicus ejus id improbantibus, respondit: *Non oportet quenquam à facie Principis tristem discedere.*

Hoc laudem meretur in Ethnico. At de Servatore nostro multò verius ad se verare possumus, quod nemini quicquam denegat, sed quoque ad orationem instiget, inquit: *Petite, & dabitur vobis*, Matth. 7. v. 7.

Excitemur hinc, ut cum fiducia accedamus ad thronum hunc gratiæ, quem Deus proposuit nobis *ἀσπίον* per fidem in sanguine ipsius, Rom. 3. v. 25. ut misericordiam inveniamus, & gratiam consequamur,

in auxilium opportunum, Hebr. 4. v. ult.

II. *Ex magnâ Christi facultate*, quod verbo morbos desperatos profligare possit. Nam inter eundem purificantur.

Hæc mirabilis erat curatio.

Lepra est morbus incurabilis, quem solus Deus curare potest, 2. Reg. 5. v. 7.

Dum igitur Servator hos decem leprosos ad Sacerdotes remittit, & inter eundem mundationem illis omnibus procurat, hoc ipso probavit, quod mutatio sit dexterae ejus, Psal. 77. v. 11. Dictum ejus est factum, Psal. 33. v. 9.

Terreni Imperatores & Reges quidem magnos titulos sibi arrogant, dum potentissimos & invictissimos se nominari jubent: verum tituli sunt inanes, carentque effectu, ut experientia satis probat. Profecto filii viri sunt mendacium, si ponderentur in statera, ipsi simul ipsa vanitate sunt leviores, Psal. 62. v. 10.

At Christus non nomen modò, sed & omen habet, Jer. 10. v. 6. hinc dicitur Dominus, magnus consilio, & magnus operibus, Jer. 32. v. 19.

Quando igitur in calamitatibus & miseriis degimus, & nusquam auxilium appareat, & res desperata videatur, nescientibus quid agendum sit, ut Regi Josaphat contigit. 2. Chron. 20. v. 27. non melius consulere nobis possumus, quàm si ad Dominum hunc confugiamus. Si angustia nostræ magnæ, Jesus major adhuc est: Si hostes potentes, Jesus potentior est. Deus noster, Deus salvos faciendi, & Domini Domini exitus mortis, Psal. 68. v. 21. Novit, novit ille pios tentationibus eripere, 2. Petr. 2. v. 9.